

KURENDA SZKOLNA

za Miesiąc Wrzesień 1867 r.

№ 9.

L. 404.

S.

Obwieszczenia konkursowe wyjęte z kurendy szkolnej tarnowskiej z d. 5 września b. r. L. 789.

L. 695. Na posadę Nauczyciela dyrygującego przy szkole głównej w *Kętach* z roczną pensją 420 złr. w. a. rozpisuje się konkurs w moc rozporządzenia wysokiego c. k. Namiestnictwa z dnia 30. Lipca 1867 do L. 47728 z terminem do 15. Października 1867.

L. 706. W celu obsadzenia posady Nauczyciela przy nowo utworzonej szkole trywialnej w *Skotnikach* w Dekanacie Skawińskim z roczną pensją 200 złr. w. a. rozpisuje się konkurs z terminem do 15. Października 1867.

L. 725. W celu obsadzenia posady Nauczyciela i Organisty przy szkole trywialnej w *Lubniu* w Dekanacie Myślenickim z roczną pensją 147 złr. w. a. rozpisuje się konkurs z terminem do 15. Października 1867.

L. 748. W celu obsadzenia posady Nauczyciela i Organisty przy szkole trywialnej w *Krzężcinie* w Dekanacie Skawińskim z roczną pensją 150 złr. w. a. rozpisuje się konkurs z terminem do 15. Października 1867.

Ubiegający się o te posady, mają prośby swoje własnoręcznie napisane i dokumentami należytemi co do uzdolnienia i zasięg opatrzone

Władzy Konsystorskiej za pośrednictwem Zwierzchności właściwych przedłożyć.

Z Konsystorza Jlnego Dyec. Krak.
Kraków dnia 17. Września 1867.

L. 405.

s.

Podaje się do wiadomości i zastósowania się Ustawę o języku wykładowym w szkołach ludowych i średnich Królestw Galicyi i Lodomeryi z W. Księstwem Krakowskiem z 20. Czerwca 1867 Nr. 13 wydaną i rozesłaną d. 28. Sierpnia b. r.

„Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi Wielkiego Księstwa Krakowskiego postanawiam, co następuje:

Artykuł I. Prawo stanowienia o języku wykładowym w szkołach ludowych służy tym, którzy szkołę utrzymują.

Artykuł II. Jeżeli szkoła ludowa pobiera zasiłek z funduszków publicznych, prawo stanowienia, który z języków, polski albo ruski, ma być wykładowym, wykonywa gmina wspólnie z władzą szkolną krajową w ten sposób, że orzeczenia gminy ulegają zatwierdzeniu władzy szkolnej krajowej.

Artykuł III. W każdej szkole ludowej, w której część uczęszczającej młodzieży używa polskiego, część zaś ruskiego języka, ten język, który nie jest wykładowym, będzie obowiązkowym przedmiotem nauki w granicach szkole odpowiednich.

Począwszy od trzeciej klasy wszystkich wyższych szkół ludowych język niemiecki jest obowiązkowym przedmiotem nauki.

Artykuł IV. W szkołach średnich, utrzymywanych wyłącznie funduszem prywatnym, czy to gminy, czy osób pojedynczych lub zbiorowych, językiem wykładowym będzie ten, za jakim oświadczą się dostarczający dla szkoły funduszu.

Artykuł V. W szkołach średnich, w części lub w całości utrzymywanych z funduszków publicznych, językiem wykładowym jest język polski z następującymi zastrzeżeniami:

a) Język ruski pozostaje jako wykładowy dla nauki języka ruskiego, tudzież w czterech niższych klasach gimnazyum akademickiego we Lwowie.

Co do języka wykładowego w nauce religii, obowiązują istniejące przepisy.

b) O czasowej potrzebie i możliwości zaprowadzania obok wykładów ruskich w pojedynczych przedmiotach nauki, orzeka w każdym danym przypadku władza szkolna krajowa na żądanie rodziców przynajmniej 25 uczniów.

c) W klasach z językiem wykładowym ruskim nauka języka polskiego w szkołach średnich, z językiem wykładowym polskim nauka języka ruskiego jest obowiązkiem względnym, t. j. zależnym od oświadczenia się w tej mierze rodziców.

d) Dopóki ustawa krajowa inaczej nie orzecz, pozostaje język niemiecki w dotychczasowym zakresie wykładowym w gimnazyum II. we Lwowie i gimnazyum niższém realném w Brodach.

Artykuł VI. Co do nauki języka niemieckiego, będącego obowiązkiem we wszystkich klasach szkół średnich, przestrzegane będą przepisy cesarskiego postanowienia z dnia 20. Lipca 1859. (Dz. pr. P. z r. 1859. l. 150.)

Artykuł VII. O zmianach co do języka wykładowego w szkołach średnich z funduszu publicznego utrzymywanych w ogóle, a w szczególności mających na celu stopniowe rozszerzanie wykładów w języku ruskim przez zaprowadzenie go stale, bądź w pojedynczych klasach głównych lub pobocznych (równoległych), bądź z czasem w całych gimnazyach lub szkołach realnych, stanowić będzie na przyszłość Sejm po wysłuchaniu Rad powiatowych.

Artykuł VIII. Uczącym się, względnie ich rodzicom lub opiekunom zostawia się wolność w wyborze szkoły tak, że uczniowie bez względu na obrządek słuchać mogą polskich lub ruskich wykładów.

Artykuł IX. Wszystkie przepisy z ustawą niniejszą niezgodne uchylają się.

Artykuł X. Wprowadzenie téj ustawy w wykonanie polecam Memu
Ministrowi Wyznań i Oświecenia. Laxenburg 22. Czerwca 1867.

Franciszek Józef m. p. **(L. S.)** *Ferdynand* baron *Beust* m. p.

Z najwyższego polecenia:

Bernard kawaler de *Meyer* m. p.“

Z Konsystorza Jlnego Dyec. Krak.

Kraków dnia 17. Września 1867.

L. 406.

S.

Obwieszczenie Wysokiego c. k. Namiestnictwa Lwowskiego z dnia 6. Lipca 1867. r. L. 5306 pr. tyczące się ustanowienia Rady szkolnej krajowej dla Królestwa Galicyi i Lodomeryi z W. Księstwem Krakowskiem, podaje się niniejszém do wiadomości pp. Nauczycielom Szkół ludowych.

Jego Ces. Król. Apostolska Mość, przychyliwszy się do prośby Sejmu, najwyższém postanowieniem z dnia 25. Czerwca b. r. raczył najmiłościwiej przyzwolić na ustanowienie Rady szkolnej krajowej dla Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiém Księstwem Krakowskiem.

Rada ta ma być ustanowioną i rozwijać czynność swoją na podstawie załączonego Statutu organizacyjnego.

Statut organizacyjny

tyczący się ustanowienia Rady szkolnej krajowej w Królestwie Galicyi i Lodomeryi z Wielkiém Księstwem Krakowskiem.

Artykuł I.

Ustanawia się dla Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiém Księstwem Krakowskiem pod przewodnictwem Namiestnika Rada szkolna krajowa.

Artykuł II.

Rada szkolna krajowa jest w sprawach szkół ludowych i średnich najwyższą Władzą nadzorową i wykonawczą w kraju.

Artykuł III.

Do jej czynności należą:

1. Zarząd administracyjny i umiętny szkół i zakładów naukowych w zakresie, przyznanym dotychczas naczelnym władzom politycznym kraju i w obrębie ustaw obowiązujących.

2. Przedstawienie do nominacyi przez Najjaśniejszego Pana inspektorów szkolnych.

3. Mianowanie i wszelkie stosunki służbowe dyrektorów i nauczycieli szkół średnich i ludowych, z zastrzeżeniem szczegółowych praw, gminom, korporacyom i osobom prywatnym służących.

Wpływ Biskupów na nominacyę nauczycieli religii pozostaje i nadal.

4. Wygotowywanie ogólnych projektów naukowych (systemów), tudzież częściowych projektów we względzie szkół ludowych i średnich, drogą uchwały sejmowej w wykonanie wejść mających.

Co do nauki religii, obowiązują istniejące ustawy.

5. Wskazywanie wzorowych tekstów naukowych dla szkół ludowych i zatwierdzanie dla szkół średnich książek wykładowych.

Udział Biskupów w zatwierdzaniu książek do nauki religii będzie taki sam, jaki dotąd zastrzegały ustawy.

6. Układanie rocznego budżetu na rzecz szkół ludowych i średnich, ze skarbu publicznego zasilanych lub utrzymywanych.

7. Ogłaszanie corocznego sprawozdania w przedmiocie publicznego wychowania w kraju.

Artykuł IV.

Rada szkolna krajowa składa się:

1. z Namiestnika lub Zastępcy, z jego ramienia wyznaczonego;
2. z każdorazowego referendarza Namiestnictwa do spraw szkolnych;

3. z dwóch inspektorów, do posiedzeń Rady szkolnej przywoływanych przez Namiestnika;

4. z dwóch duchownych, przez Najjaśniejszego Pana powołanych;

5. z członka Wydziału krajowego, przez Wydział wydelegowanego;

6. z dwóch delegowanych, wybranych przez Rady miejskie głównych miast Lwowa i Krakowa;

7. z dwóch osób zaszczytnie znanych w zawodzie naukowym, przez Wydział krajowy przedstawionych, a przez Najjaśniejszego Pana mianowanych.

Członek Wydziału krajowego urzęduje przez czas trwania mandatu od Wydziału otrzymanego; delegaci miejscy i dwaj członkowie z zawodu naukowego urzędują przez lat trzy, po których upływie mogą znowu być powołani.

Artykuł V.

Uchwały zapadają większością głosów: w razie równości rozstrzyga przewodniczący.

Do ważności uchwał potrzebna jest obecność przynajmniej sześciu członków.

Artykuł VI.

Przewodniczącemu służy prawo wstrzymania wykonania uchwał, gdyby zapadła uchwała sprzeciwiała się według jego zdania ustawom obowiązującym.

Artykuł VII.

Ustanowiona Rada szkolna przedłoży projekt swego wewnętrznego urządzenia etatu do zatwierdzenia na właściwej drodze.

Z Konsystorza Jlnego Dyec. Krak.

Kraków dnia 20. Września 1867.

Ciąg dalszy do Liczby 172/s.

Der Bau des Schulhauses in Bielany wurde schon vor zwei Jahren in Angriff genommen und schreitet sehr langsam vorwärts. Diese Angelegenheit ist thunlichst zu beschleunigen. In Bronowice und Lobzów ist das Schulzimmer viel zu eng, welchem Uebelstande nachhaltig abzuhelfen wäre.

Nachstehende von der bestandenen Krakauer Landesregierung bereits genehmigte Trivialschulen konnten wegen Mangel eines angemessenen Schulhauses noch immer nicht eröffnet werden, als in Pleszów, Dojazdów, Lubocza, Las Kościelnicki, Ruszeza und Sanka.

Das k. k. Bezirksamt hat sich die schnelle Ausführung dieser Schulgebäude eifrigst angelegen sein zu lassen. Nach erfolgter Herstellung des Schulhauses und Anschaffung der Schuleinrichtungsstücke ist hievon dem Krakauer bischöflichen Konsistorium wegen Besetzung des Lehrerpостens im Konkurswege die Mittheilung zu machen, gleichzeitig aber auch hievon der k. k. Statthalterei die Anzeige zu erstatten.

Das k. k. Bezirksamt hat ferner dafür Sorge zu tragen, daß überall das Schulhaus nach innen und außen, sowie auch sämtliche Schuleinrichtungsstücke sich stets im guten Stande befinden, ferner, daß jedes Schulhaus mit einer Glocke versehen werde. Ueberdies ist in jeder Schule eine Wanduhr und ein Kasten zur Aufbewahrung der Schulakten, Lehrmittel, Armenbücher 2c. nothwendig — Nach Mittheilung des genannten Schulraths wird auf die Erhaltung der frischen Luft im Schulzimmer zu wenig Gewicht gelegt. Die mit Erlaß der bestandenen Krakauer Landesregierung vom 17. Juni 1859 Z. 1428/praes. angeordneten Fensterventile wurden in den wenigsten Schulzimmern angetroffen.

In der wärmeren Jahreszeit sind während des Unterrichtes nach Umständen einige Fenster zu öffnen.

Den Schulgemeinden ist zur Pflicht zu machen, daß sie wenigstens einmal des Jahres das Lehrzimmer und die Lehrerswohnung ausweissen, und den Fußboden im Schulzimmer, sowie auch die Aborte öfters reinigen.

Das k. k. Bezirksamt hat wegen Beseitigung der eben aufgezählten Uebelstände ungesäumt die zweckentsprechenden Einleitungen zu treffen, gleichzeitig aber auch auf die Landesregierungsverordnung vom 27. November 1855 Z. 30660.

Bedacht zu sein, nach welcher alle Schulhäuser aus Mitteln der eingeschul-
ten Gemeinden affekurirt sein sollen.

V. An vielen Schulen vermischte der genannte Schulrath ein im Sinne
des Erlases der bestandenenen Krakauer Landesregierung vom 14. Mai 1855
Z. 8180 und der hierortigen k. k. Statthalterei vom 19. Juni 1861 Z. 37535
verfaßtes Schulinventar.

Das k. k. Bezirksamt wird daher aufgefodert, an allen Schulen, wo noch
kein nach diesen Weisungen gefertigtes Inventar besteht, ein solches bei Gele-
genheit anderer Amtshandlungen zu verfassen, wobei zu beobachten sein wird,
daß nach jedem Abschnitte einige Seiten für den im Laufe der Zeit sich erge-
benden Zuwachs oder Abfall leer gelassen werden sollen. Ich lade unter Einem
das Krakauer bischöfliche Konfistorium ein, die geeigneten Vorkehrungen zu tref-
fen, daß diese Inventarien durch die betreffenden Schuldistrikts-Aufseher verifi-
zirt und bei Gelegenheit einer jeden Schulvisitation rektifizirt werden.

Gleichzeitig hat das k. k. Bezirksamt dafür Sorge zu tragen, daß sobald
als möglich an jeder Schule des unterstehenden Bezirkes die im Sinne des Er-
lases der bestandenenen Krakauer Statthalterei-Commission vom 2. Jänner 1864
Z. 30919 verfaßte Schulgeschichte bestehe.

VI. Es ist theils zur Aufbesserung der Lehrersdotaton, theils zur prakti-
schen Behandlung der Landwirthschaftslehre unumgänglich nothwendig, daß jede
Schule einen entsprechenden Grund besitze.

Nach dem bezogenen Inspizirungsberichte haben die Schulen in: Liszki,
Krowodrza und Lobzów noch immer kein angemessenes Grundstück zu ihrer
Verfügung, daher an diesen Schulen der Unterricht in den einzelnen Zweigen
der Landwirthschaftslehre nicht praktisch ertheilt und daher auch nicht vom ge-
wünschten Erfolge begleitet sein kann.

(Ciąg dalszy nastapi).

ANTONI

Biskup Amatunt. i Wik. Apost. Krak.

X. Pawel Russek

Kanclerz.